

Nr 60

Av herrar Norling och Öhman, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande dels lånefonden för bostadsbyggande, dels tilläggs-lån till viss bostadsbyggnadsverksamhet.

När riksdagen 1946 godkände den av regeringen framlagda propositionen om målsättningen för bostadsbyggandet, ingick i detta program att en standardförbättring skulle genomföras och att bostadsbristen skulle avskaffas. Man förutsatte att planen skulle genomföras inom loppet av 10 å 15 år.

Nu, tio år senare, visar det sig, att det visserligen byggts ett stort antal nya bostäder. Men planen för det årliga byggandet har inte kunnat upprätthållas, och följderna har blivit att bostadsnöden har ökat. Enligt bostadsprogrammet skulle årligen byggas 60 000 nya lägenheter, därav 45 000 i städer och 15 000 i landet för övrigt. I de 53 städer som ingår i statistiken för bostadsbyggandet har inget år kunnat redovisas 45 000 lägenheter. 1947 färdigställdes 20 064 lägenheter, 1948 24 441, 1949 22 670, 1950 24 668, 1951 22 536, 1952 27 548, 1953 29 789 och 1954 33 096. Antalet för 1955 torde understiga 1954 års siffror.

Beträffande produktionen för hela landet av 60 000 lägenheter har ej heller denna siffra något år uppnåtts. Endast åren 1953 och 1954 har man närmast sig målet med omkring 58 000 nybyggda lägenheter. Under år 1955 beräknas denna siffra sjunka med mellan 2 000 och 3 000 lägenheter.

Bostadsbristen har ökat med varje år och torde väl 1956 snarare överstiga än understiga 100 000 bostadssökande.

Att resultatet blivit det nämnda får man, om inte helt så åtminstone till stor del, tillskriva regeringens bostadspolitik. Regeringen har nämligen med den utformning som bostadspolitikerna har utnyttjat densamma som ett regleringsorgan i den ekonomiska politiken. Av 1938/39 års totala investeringar utgjorde investeringarna för bostäder 30 procent, medan år 1955 denna investeringsandel sjunkit till endast 19,8 procent. De privata investeringarna har under samma tid stigit till 42,1 procent och därmed uppnått samma procentandel som de hade 1938/39, medan bostädernas andel minskat med över tio procent. Regeringens åtgärder i form av olika regleringar, kvot-system, ramsystem för reglering av lånemedel, kreditparrar m. m. har in- neburit att bostadsnöden blivit ett kroniskt samhällsont.

Avsevärda försämringar i den allmänna bostadspolitikerna föreslås för kommande budgetår i statsverkspropositionen. Det provisoriska tilläggs-lånet på ursprungligen fyra kronor per kvm lägenhetsyta föreslås helt upphöra att utgå från den 1 april 1957. Det föreslås vidare att den räntefria delen av egna-

hemslånen, som 1951 höjdes till 8 000 kronor men som från den 1 april 1956 sänktes till 6 000 kronor, skall sänkas ytterligare till 4 000 kronor från den 1 april 1957, samt att för ombyggnad med egnahemslån den räntefria delen skall sänkas från 25 procent till 20 procent. Dessutom förordas en räntehöjning till fem procent på egnahemslån som utbetalas i förskott.

Samtliga föreslagna förändringar av de statliga lånebestämmelserna anges ha till syfte att pressa byggnadskostnaderna neråt. Byggnadskostnadernas huvudandel utgöres av materialkostnader, vilka regleras av privatmonopolistiska företag. Några åtgärder från regeringens sida mot dessa monopolföretag för att sänka materialpriserna signaleras inte, varför de föreslagna förändringarna »för att pressa byggnadskostnaderna neråt» endast kommer att drabba de bostadsbehövande, hyresgästerna och egnahemsbyggarna, i form av höjda hyror och bostadskostnader samt sänkt bostadsstandard. Samma resultat ger de av regeringen föreslagna förändringarna av fastigheternas belåningsvärde med höjd ränta på belåning som överstiger föreslaget maximivärde för belåning.

Fördjupningen av egnahemslånens amortering från 50 till 40 procent av belåningsvärdet, som framkallats på grund av kreditspårren, kommer att medföra ytterligare ökade bostadskostnader.

Den i mitten av 1940-talet beslutade politiken för bostadsförsörjningen, som skulle underlätta och möjliggöra för lägre inkomsttagare att kunna er hålla en tidsenlig bostad, raseras nu bit för bit.

Den av regeringen i december 1955 tillsatta utredningen tycks syfta till att helt avskaffa den nuvarande bostadspolitik, som vid dess antagande ansågs så nödvändig för att bygga bostäder och avskaffa bostadsnöden. Trots att de 100 000 bostadssökande visar hur skriande stor bostadsbristen ännu är!

Vår uppfattning är, att det statliga stödet till bostadsbyggandet i stället för att avvecklas bör ytterligare utbyggas. Vi understryker därför de synpunkter som bostadsstyrelsen framfört om bostadsbyggandets storlek och dess anslagsäskanden för en sådan bostadsproduktion. En årlig produktion av 60 000—65 000 lägenheter, som tidigare skisserats som mål för det årliga bostadsbyggandet, bör förverkligas och anslag härför beviljas av riksdagen.

Med hänvisning till dessa synpunkter hemställs,

1. att riksdagen måtte uttala sig för 63 000 lägenheter som minimimålsättning för bostadsbyggandet under 1956 och att det tillskott på 10 000 à 12 000 lägenheter, som härigenom erhålles jämfört med den av Kungl. Maj:t angivna ramen för bostadsbyggandet, ställes till förfogande för större städer och övriga tätorter med särskilt svårartad bostadsbrist;

2. att riksdagen under statsverkspropositionens bilaga 26, punkt 1, måtte avslå Kungl. Maj:ts

- a) föreslagna avveckling av det provisoriska tilläggslånet;

- b) föreslagna minskning av räntefria delen av egnahemslån;

c) föreslagna ändringar av belåningsvärden för bostadshus finansierade med statliga lån;

d) föreslagna ändringar av räntan å förskott i fråga om egnahemslån;

e) medgiva, att under budgetåret 1956/57 preliminära beslut om lån, som skall utgå från lånefonden för bostadsbyggande, må meddelas intill belopp av 945 000 000 kronor;

f) till Lånefonden för bostadsbyggande för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 890 000 000 kronor;

3. under samma bilaga, punkt 6,

a) medgiva, att under budgetåret 1956/57 preliminära beslut angående lån, som skall utgå från anslaget till tilläggs-lån till viss byggnadsverksamhet, må meddelas intill ett belopp av 125 000 000 kronor;

b) till Tilläggs-lån till viss bostadsbyggnadsverksamhet för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 180 000 000 kronor.

Stockholm i januari 1956

Anton Norling

G. Öhman